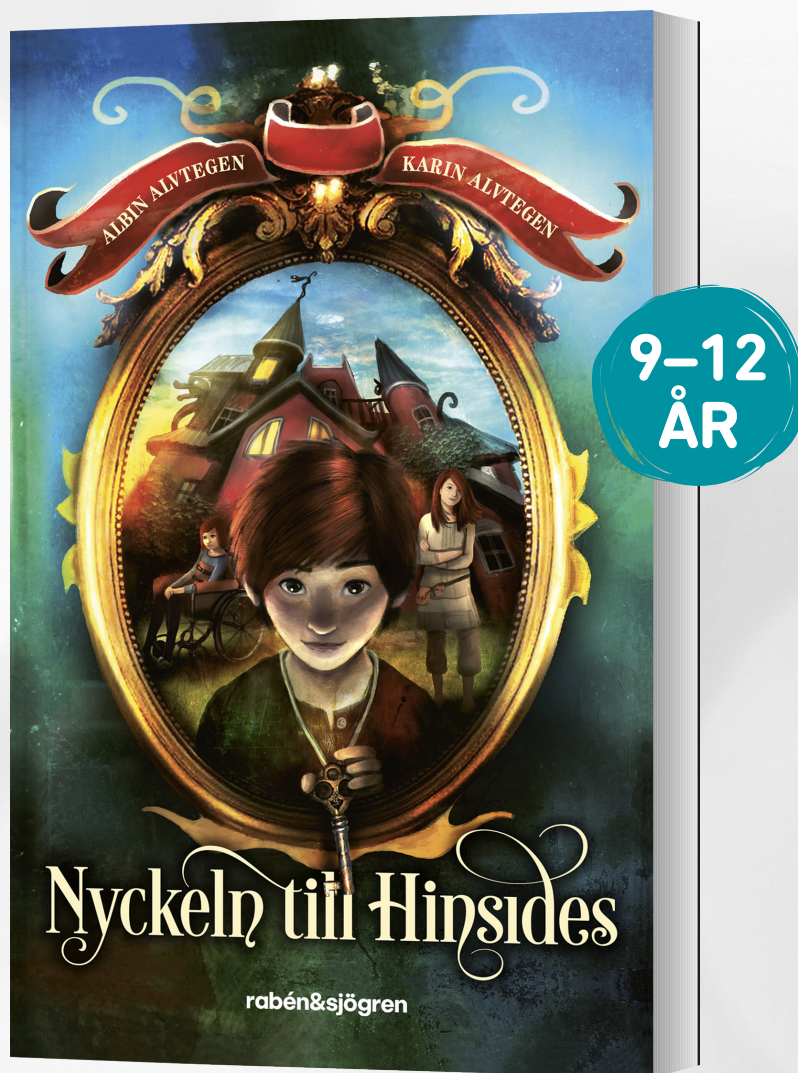

LÄRAR- HANDLEDNING

Nyckeln till Hinsides

av Albin Alvtegen & Karin Alvtegen

En handledning av David Renklint

Introduktion

Huset Trakeborg har stått tomt i många år sedan den mystiske ägaren spårlöst försvunnit. Tvillingarna Linus och Linnéa flyttar in över sommaren, tillsammans med sin mamma. Redan första natten hör Linus underliga ljud i väggarna, och snart börjar saker försvinna.

När Linus letar efter ledtrådar i huset hittar han en nyckel under några uppbrutna golvbrädor. Vem har gömt nyckeln där, och vart leder den?

Nyckeln till Hinsides är första delen i Hinsides-serien, skapad av Albin och Karin Alvtegen. Övriga delar i serien: *Hinsides brinner*, *Hinsides väktare* och *Smittan i Hinsides*.

Jobba vidare med boken

Nyckeln till Hinsides kan användas i flera ämnen inom skolan utöver svenskan och användas som diskussionsunderlag i samband med bland annat samhällskunskap, med fokus på exempelvis ekonomiska och sociala villkor och normer för barn.

Nedan följer några exempel på punkter från olika ämnens centrala innehåll för årskurs 4–6 i Lgr22 som kan kopplas till *Nyckeln till Hinsides*, antingen som fristående lektionsstoff eller som grund för ett ämnesöverskridande arbete. Då det är så många punkter från det centrala innehållet i svenska samt svenska som andraspråk som kan kopplas till läsningen av boken och diskussionen om den nämns inte dessa ämnen nedan, men svenskämnet har legat till grund för formuleringen av majoriteten av läsförståelsefrågorna.

Sedan kommer de ovan nämnda läsförståelsefrågorna kopplade till varje kapitel och slutligen finns det förslag på frågor att diskutera efter läsningen. Frågorna är tänkta att utveckla elevernas läsförståelse och samtidigt väcka läslust. Alla frågor kan användas fristående från varandra och som exempel kan fokus vara på enbart ”på raderna”-frågorna, som handlar om berättelsens handling. I vissa grupper och vid vissa tillfällen kan detta fungera bättre som lässtrategi än att analysera för djupt eller att koppla för mycket till elevers egna erfarenheter.

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGORNA ÄR INDELADE I TRE KATEGORIER:

- På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det explicita.
- Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera, inferera och tolka. Det implicita.
- Bortom raderna, att reflektera och tänka mer utanför berättelsen, antingen genom att diskutera i helklass eller mindre grupper. Här görs också kopplingar till elevens egna erfarenheter.

Lgr22

BIOLOGI

- Människans pubertet, reproduktion, sexualitet och identitet samt frågor om relationer, kärlek och ansvar.

IDROTT OCH HÄLSA

- Normer kring olika slags aktiviteter. Hur normer påverkar individers deltagande, till exempel normer kring kön och funktionalitet kopplade till olika rörelseaktiviteter.

RELIGIONSKUNSKAP

- Samtal om och reflektion över vardagliga moraliska frågor utifrån elevernas egna argument och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om ansvar, utanförskap, kränkningar, jämställdhet och sexualitet.
- Samtal om och reflektion över livsfrågor utifrån elevernas egna tankar och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om vad som är viktigt i livet och olika föreställningar om vad som händer efter döden.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könroller, jämställdhet och sexualitet.
- Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.
- Exempel på skilda ekonomiska och sociala villkor för barn, i Sverige och i olika delar av världen.
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.
- Aktuella samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.

Berättelsen är också en bra ingång till skolans värdegrundsarbete, där Linus familjs situation kan användas för att diskutera bland annat "Grundläggande värden" och "Förståelse och medmänsklighet" från första kapitlet i Lgr22. Ett exempel kan vara att lyfta citatet "Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse" och prata med eleverna om klass och socioekonomisk status.

Skolans övergripande mål och riktlinjer med fokus på normer och värden från kapitel 2.1 är också relevant. Som exempel kan jämställdhet och diskriminering diskuteras utifrån Linus ekonomiska situation, och med sin frånvarande pappa, och kan kopplas till punkten om att alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet. Det kan också kopplas till punkten om skolans mål att varje elev:

- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Före läsningen

- Beskriv omslaget, med ett eller flera ord. Lek med adjektiv.
- Vilka detaljer kan du se?
- Vad gör dig mest nyfiken?
- Har du läst eller sett något liknande?
- Vad tror du att den här boken kommer handla om?
- Har du läst något annat av författaren?

Under läsningen

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar, och för att göra tydliga kopplingar till andra ämnen.

Läsförståelse-frågor

Kapitel 1

ORD OCH UTTRYCK

gnistra, fasad, konservator, uppoffring, argument, ändlös, strila, fårad, lummig, flagor, ruva, olycksbådande, stram, enkla medel, armbandsur, svartkonst, förtvina, stjärnbild

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad heter tvillingparet? (på raderna)
- Vilken årstid är det? (på raderna)
- Varför ska de inte gå upp till övervåningen? (på raderna)
- Varför vill Linus så gärna hitta något fantastiskt eller magiskt? (mellan raderna)
- Varför får de bo där gratis? (mellan raderna)
- Vad menas med att barn kan vara osynliga för vissa vuxna? (mellan raderna)
- Varför tänker Linus att han kommer få en tråkig sommar utan speltimmar? (mellan raderna)
- Var är Linus pappa? (mellan raderna)
- Tycker du om broccoli? (bortom raderna)
- Har du något favoritspel på mobilen? (bortom raderna)
- Varför tror du att mannen såg bekymrad och orolig ut? (bortom raderna)
- Har du sett några stjärnbilder? (bortom raderna)

Kapitel 2

ORD OCH UTTRYCK

millisekund, virke, krökt, omgärdad, himla med ögonen, vindlande, mässing, hornprydd, gångjärn, björnfäll, konstruktion, i ögonvrån, illa till mods, kära hjärtanes, mysko, svartydd, jämna mellanrum, förtvivlan, vädjande

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför har Linus inte sovit så bra? (på raderna)
- Vart leder trappan? (på raderna)
- Vem är Aron? (på raderna)
- Vad har Aron bakat? (på raderna)
- Vad hittar Linus under golvbrädan? (på raderna)
- Hur vet han att det var i tornet som han hade sett någon dagen innan? (mellan raderna)
- Varför tvekar han inför att berätta för sin mamma om att han har sovit dåligt? (mellan raderna)
- På vilket sätt var bordet i matsalen sorgligt? (mellan raderna)
- Varför behöver Linnéa en spruta med mat? (mellan raderna)
- Vad menar Aron med att huset är sjukt? (mellan raderna)
- Varför rusar Linus ut ur rummet? (mellan raderna)
- Vad är din favoritfrukost? Våfflor, eller något annat? (bortom raderna)
- Linus hatar spindlar. Har du något djur eller någon insekt som du har svårt för? (bortom raderna)
- Tycker du om att baka? (bortom raderna)
- Vad menas med uttrycket "att inte ha alla bananer i kanoten"? Har du hört andra varianter av det uttrycket? (bortom raderna)

Kapitel 3

ORD OCH UTTRYCK

på glänt, timal, helspänn, distraherad, kontur, ljuskägla

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vem kommer Linus på att han kan prata med? (på raderna)
- Vad är konstigt med mammas mediciner? (på raderna)
- Vad ser han för djur? (på raderna)
- Vad är det för hand som menas? På vilket sätt såg den inte ut som en människas? (mellan raderna)
- Varför kan Linus inte prata med någon i sin familj om det som har hänt? (mellan raderna)
- Varför vill han att mamma ska somna? (mellan raderna)
- Varför jagar han råttan? (mellan raderna)
- Har du försökt hålla dig vaken sent någon gång? Hur gick det? (bortom raderna)
- Vad gissar du att det är i den mörka öppningen? (bortom raderna)

Kapitel 4

ORD OCH UTTRYCK

lönndörr, krampaktigt, mynna ut, iögonfallande, på vid gavel, trona, inkräktare

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad ser Linus där inne? (på raderna)
- Hur många varelser har Linus mot sig? (på raderna)
- Varför blir han så förvånad över att känna sten? (mellan raderna)
- Varför minns Linus handen som tog nyckeln? (mellan raderna)
- Vad menar författarna med att det utkämpas en tyst strid i Linus huvud? (bortom raderna)
- Vad tror du att det är för varelser? (bortom raderna)
- Skulle du ha vågat klättra ner? Och gått in i det andra rummet? (bortom raderna)

Kapitel 5

ORD OCH UTTRYCK

pulsera, öronbedövande, kalkkrita, dos, ruin, strila, betrakta, ranka

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför blir Linus så chockad när han ser den andra personens ansikte? (på raderna)
- Vad heter flickan? (på raderna)
- Vem påstår Lionoa att hon är? (på raderna)
- Varför finns det en väg till Hinsides? (på raderna)
- Varför attackerade gränsvakterna Linus? (på raderna)
- Varför behöver de nyckeln? (på raderna)
- Hur skapar Lionora en gång? (mellan raderna)
- Hur bevisar hon att hon är Linus syster? (mellan raderna)
- Vad menar Lionora att Linus ljuger om? (mellan raderna)
- Vad är Hinsides? (mellan raderna)
- Varför måste de stänga porten? Och varför vill Linus egentligen inte göra det? (mellan raderna)
- Varför kvider Linus efter kramen med Lionora? (mellan raderna)
- Är det alltid fel att ljuga? (bortom raderna)

Kapitel 6

ORD OCH UTTRYCK

vänligt men bestämt, triumferande

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför går Linus iväg? (på raderna)
- Vad kallar han varelsen? (på raderna)
- Varför blänger han på en sten? (mellan raderna)
- Varför sparkar Harald Linus? (mellan raderna)
- Vem är Islerdi? (mellan raderna)
- Varför var det bra att Linus hade kvar pinnen i handen? (mellan raderna)
- Hur lurar Linus och Harald Islerdi? (mellan raderna)
- Det värsta Linus vet är spindlar och så möter han så klart ett spindelmonster. Vad skulle du möta för monster, baserat på dina rädslor? (bortom raderna)

Kapitel 7

ORD OCH UTTRYCK

andfådd, vattenbryn, skåra, utom räckhåll, förundrad, förorättad, burra upp, obefintlig, reling, bärnsten, spenslig, dramatisk, kapabel, sabotera, egendom, yppa

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad kommer ur vattnet och räddar dem? (på raderna)
- Varför svider det på Linus arm? (på raderna)
- Vad kommer sedan ur vattnet? (på raderna)
- Hur tar de sig tillbaka till land? (på raderna)
- Vem är mannen? (på raderna)
- Varför vill Linus att Vilhelm ska ta bort isen? (på raderna)
- Hur kan Islerdi veta precis var Linus och Harald är? (mellan raderna)
- Kan Harald prata eller inte? (mellan raderna)
- Varför har Linus inte så många kompisar? (mellan raderna)
- Varför ljuger Linus för sin mamma om att han går till en kompis? (mellan raderna)
- Vad menas med att Islerdi egentligen inte var rädd för vattnet? (mellan raderna)
- Varför får Linus en kall klump i magen när Vilhelm pratar om Lionora? (mellan raderna)
- Vad skulle du göra om du stötte på Islerdi i skogen? (bortom raderna)

Kapitel 8

ORD OCH UTTRYCK

nästla sig in, katakomb, vidsträckt, stenbumling, signalera, jordskred

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är Zantionas Minnessal? (på raderna)
- Vilka bor i Zantiona? (på raderna)
- Vad betyder det gröna handavtrycket? (på raderna)
- Vad är Nattflockar för något? (på raderna)
- Varför ska Linus springa till floden? (på raderna)
- Varför är Lionora arg? (mellan raderna)
- Varför börjar Linus skratta istället? (mellan raderna)
- Hur vet Lionora att Råttan är kvar på den sidan av porten? (mellan raderna)
- Vad är det för kriterior de pratar om? (mellan raderna)
- Vad menar författarna med att tvivlet har nästlat sig in i Linus? Hur kan tvivel haka fast som vassa tistlar? (bortom raderna)
- Vad gissar du har hänt med alla hus? (bortom raderna)

Kapitel 9

ORD OCH UTTRYCK

flinta, målmedvetet, raserad, murbräcka, flodfåra, tumla, illvillig, villrådig, behornad, outhärdlig, välvd, aktivitet, entusiastisk, bastant, prång

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Hur klarade Linus sig undan Nattflockaren? (på raderna)
- Varför får Linus en grå mantel? (på raderna)
- Och varför får han en trästav? (på raderna)
- Varför viker Linus snabbt in i en mindre tunnel? (på raderna)
- Varför verkar varelserna på båten rädda? (mellan raderna)
- Varför känner Gråhorn och Rödfjäder igen Linus? (mellan raderna)
- Vad menar han med att rötterna funkade sådär? (mellan raderna)
- Har du något favoritinstrument? (bortom raderna)
- Linus tänker att musiken låter som han brukar känna sig på julafton. Förstår du vilken känsla han menar? (bortom raderna)

Kapitel 10

ORD OCH UTTRYCK

brodyr, glasartad, klövar, gigant, modersmål, sedan urminnes tider, fnysning, vaksam, förolämpning, vetenskap, energisk, järnbeslag, tvinna

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad ger Hramr till Linus? (på raderna)
- Vad gör Lionora en ring av? (på raderna)
- Varför reagerar Linus på symbolen med handen och elden? (mellan raderna)
- Vad menar Hramr med att pengar är en mänsklig tanke? (mellan raderna)
- Varför menar Hramr att Linus borde stanna inne? (mellan raderna)
- Vad hände med Nattflockarna? (mellan raderna)
- Hur skulle en värld utan pengar kunna se ut? Fantisera fritt! (bortom raderna)
- Vad tror du att det är för snöre som Linus drömmer en mardröm om? (bortom raderna)

Kapitel 11

ORD OCH UTTRYCK

boning, mekanism, hornkrönt, av ren reflex, triumferande, värja sig, raseri, mödosamt, gelikar

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Minns du vem Islerdi är? (på raderna)
- Vems fotspår ser Linus? (på raderna)
- Hur kommer Linus loss från nätet? (på raderna)
- Varför följer Linus inte efter Råttan? (på raderna)
- Varför är Linus så ledsen att rösten darrar? (mellan raderna)
- Varför ger Hramr Linus en flaska? (mellan raderna)
- Vad ska Linus göra vid brunnen? (mellan raderna)
- Varför blir Råttan rädd? (mellan raderna)
- Vad är det med såret på Linus arm? (mellan raderna)

Kapitel 12

ORD OCH UTTRYCK

irra, förvillande, blodskuld, undergång, kontur, murken, bakhåll, skruvstäd, omtöcknad, trans, vördnadsfull, intet, melodisk, schakt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vem är Linus vägvisare? (på raderna)
- Varför pillar han bort sårskorpan på armen? (på raderna)
- Vad menar vakten med att den står i skuld till Linus? (mellan raderna)
- Varför måste Linus välja bara en sak att ta med sig? (mellan raderna)
- Hur kan Linus klättra ikapp Råttan? (mellan raderna)
- Hur kom Linus loss från Råttans grepp? (mellan raderna)
- Varför bär Linus ner alla skatter? (mellan raderna)
- Vilken sak skulle du ha valt att ta med dig av allt som Linus hade? (bortom raderna)

Kapitel 13

ORD OCH UTTRYCK

bekymmersrynka, lie, möda, fasad, olycksbådande

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad ger Linus till sin mamma? (på raderna)
- Vad ser Linus till sist i tavlan? (på raderna)
- Varför är hans mamma så trött? (mellan raderna)
- Varför är Linus så ivrig på att läsa färdigt boken? (mellan raderna)
- Skulle du ha klarat av att hålla det hemligt om du hade varit i Hinsides? (bortom raderna)

Efter läsningen

- Vad tror du kommer hända sen? Det finns inga rätta svar, utan gissa och fantisera om det kommer hända något mer med Linus och de andra.
- Vem eller vilka i berättelsen kan du själv känna igen dig i?
- Finns det något som du tycker att författarna kunde ha skrivit annorlunda?
- Vad gillade du mest med boken?
- Fanns det något du inte gillade lika mycket?
- Varför tror du att boken heter *Nyckeln till Hinsides*? Kan du hitta på några alternativa boktitlar?
- När var det som mest spännande?
- Har du någon favoritscen, favorithändelse eller favoritkapitel?
- Har du läst eller sett något annat som påminner om den här boken?
- Har du läst något annat av författarna?
- Är det något i boken du funderar på eller undrar över som du inte har fått svar på?
- Var boken läskig? Eller obehaglig?
- Vad är egentligen läskigt?

Fler böcker i serien

Boken ni precis läst är den första delen i en serie där det totalt finns fyra delar. Nedan finns bokomslagen för de kommande böckerna och en kort beskrivning om vad de handlar om. En övning efter läsningen kan vara att visa bokomslagen för klassen och låta barnen själva spekulera i vad böckerna kan handla om och vad som kommer att hända Linus och Lionora.

Hinsides brinner

Det har gått ett år sedan Linus stängde Porten mellan världarna. Plötsligt får han ett meddelande som han tror kommer från Lionora: "Jag och Hinsides behöver din hjälp! Kom så fort du kan!" Medan Linus förbereder sig för en ny resa står Lionora inför sitt livs svåraste utmaning. Vilhelm har skapat kaos och Hinsides hotas av total förödelse. Linus och Lionora får kämpa för sina liv för att kunna återförenas. Vem kan de egentligen lita på?

Hinsides väktare

Linus vaknar upp av en främmande röst i sitt huvud. Han minns att han och Lionora vann striden mot Faselden, men något känns ändå fel. Väckigt fel. Eftersom Portalen rasat måste Linus återigen bege sig ensam genom Hinsides för att hitta en annan väg hem. Denna gång är inte det farligaste vad han möter, utan vad som redan finns inom honom.

Linus återförenas småningom med Lionora och tillsammans står de inför utmaningar ingen av dem kunnat föreställa sig.

Smittan i Hinsides

Hemma hos Ellinors syster Sandra finns en magisk tavla som kan ändra motiv. En dag dyker det upp en ung man, Linus, som hävdar att tavlan är hans. Medan de bråkar om tavlan ringlar plötsligt en maskliknande varelse ut ur målningen. Linus rusar efter varelsen och systrarna följer efter hack i häl. Under jakten faller de alla tre genom ett djupt hål och hamnar till en början i ett kompakt mörker ... Kommer Ellinor kunna hitta Sandra igen? Och kommer de att kunna hindra den otäcka varelsen från att sprida en svampsmitta som hotar att ta över allt levande i Hinsides och de andra världarna?

